

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ M. Č.**, nar. X., bývajúcej v K. a **2/ J. D.**, nar. X., bývajúceho v K., oboch zastúpených JUDr. R. S., advokátom, so sídlom V., proti žalovaným **1/ Z. A.**, nar. X., bývajúcej v K., **2/ A. P.**, nar. X., bývajúcej v P., obom zastúpeným JUDr. L. J., advokátkou, so sídlom v P., **3/ I. D.**, nar. X., bývajúcej v L. a **4/ A. Š.**, nar. X., bývajúcej v P., **o určenie vlastníctva k nehnuteľnostiam**, vedenej Okresným súdom Stará Ľubovňa pod sp.zn. 2 C 44/2009, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 30. apríla 2010 sp.zn. 15 Co 39/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Stará Ľubovňa (súd prvého stupňa) uznesením z 2. februára 2010 č.k. 2 C 44/2009-150 zastavil konanie proti žalovaným 1/ a 2/. Zároveň žalobcom 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania vo výške 574,07 eur so splatnosťou do troch dní od právoplatnosti uznesenia k rukám právnej zástupkyne žalovaných 1/ a 2/. Súčasne uvedeným uznesením konanie proti žalovaným 3/ a 4/ vylúčil na samostatné konanie. Zastavenie konania odôvodnil ustanovením § 96 O.s.p. a späťvzatím žaloby proti žalovaným 1/ a 2/ z dôvodu nedostatku ich pasívnej legitímácie a absencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a súhlasom žalovaných 1/a 2/ so späťvzatím žaloby voči nim smerujúcej.

O práve na náhradu trov konania rozhodol podľa § 146 ods. 2 O.s.p. prvá veta, keďže ku správaniu sa žalovaných 1/ a 2/ (prevod sporných nehnuteľností predajom a darovaním) majúcemu za následok bezdôvodnosť pôvodne dôvodnej žaloby smerujúcej proti nim, došlo bez ich vedomosti o podanej žalobe v predmetnej veci. Nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 150 O.s.p.

Krajský súd v Prešove (odvolací súd) rozhodol o odvolaní žalobcov uznesením z 30. apríla 2010 sp.zn. 15 Co 39/2010, ktorým uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania v súlade s ustanovením § 220 O.s.p. zmenil tak, že nepriznal náhradu trov prvostupňového konania vo vzťahu medzi žalobcami 1/ a 2/ a žalovanými 1/ a 2/. Žalobcom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Rozhodnutie o zmene uznesenia súdu prvého stupňa vo výroku o práve na náhradu trov konania odôvodnil ustanovením § 146 ods. 2 O.s.p., keď súhlasil s posúdením nezavinenia žalovaných 1/ a 2/ súdom prvého stupňa podľa druhej vety tohto ustanovenia, ktorý ale opomenul posúdiť aj zavinenie žalobcov 1/ a 2/ na zastavení konania podľa prvej vety tohto ustanovenia. Vychádzal z dôvodnosti žaloby podanej proti žalovaným 1/ a 2/, ktoré boli podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností, ktoré žiadajú žalobcovia 1/ a 2/ určiť do svojho podielového spoluvlastníctva, a z dôvodnosti späťvzatia žaloby proti žalovaným 1/ a 2/, nakoľko po podaní dôvodnej žaloby žalované 1/ a 2/ bez znalosti o podanej žalobe v danej veci, previedli predmetné nehnuteľnosti (predajom a darovaním) na žalované 3/ a 4/. Takto objektívne vzniknutú situáciu bez zavinenia procesných strán považoval za dôvod hodný osobitného zreteľa v zmysle ustanovenia § 150 O.s.p. pre nepriznanie náhrady trov. O práve na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol v zmysle § 224 ods. 1 O.s.p. podľa § 142 ods. 1 O.s.p., a úspešným žalobcom v odvolacom konaní, ktorí si neuplatnili náhradu trov odvolacieho konania, nepriznal ich náhradu.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalované 1/ a 2/, ktorého prípustnosť odôvodnili naplnením ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p. a § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Podľa dovolateľiek postupom odvolacieho súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu je zmätočné a nedostatočné, s nesprávnym právnym posúdením veci. Odvolací súd svoje meniace rozhodnutie odôvodnil nesprávne tým, že nárok na náhradu trov konania vznikol ale je potrebné ho nepriznať podľa § 150 O.s.p. Podľa dovolateľiek odvolací súd neodôvodnil dostatočne svoj postup pri rozhodnutí o práve na náhradu trov konania podľa § 150 O.s.p. Namietali dôvod použitia

uvedeného ustanovenia odvolacím súdom, ktorý považoval objektívne vzniknutú situáciu, za nikým nezavinenuú.

K dovolaniu žalovaných 1/ a 2/ sa vyjadrili žalobcovia, ktorý navrhli dovolanie pre neprípustnosť odmietnuť. Podľa ich názoru odvolací súd rozhodnutie o trovách konania podľa § 150 O.s.p. odôvodnil správne objektívnou situáciou, na ktorej vzniku nenesie vinu žiadna z procesných strán.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podali včas účastníčky konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpené advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), skúmal predovšetkým prípustnosť dovolania, t.j. či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré v zmysle § 236 a nasledujúcich O.s.p. možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. a proti uzneseniu odvolacieho súdu je prípustné ešte aj v prípadoch uvedených v ustanovení § 239 O.s.p.

Dovolanie, ktoré v danom prípade smeruje proti uzneseniu, je v zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev [§ 109 ods. 1 písm. c/] na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu

rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa výslovného znenia § 239 ods. 3 O.s.p. ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

V prejednávanej veci je dovolaním žalovaných 1/ a 2/ napadnuté rozhodnutie (uznesenie) odvolacieho súdu o trovách konania, ktoré vykazuje znaky jedného z tých rozhodnutí, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 239 ods. 3 O.s.p., kde dovolanie nie je prípustné bez ohľadu na spôsob rozhodnutia odvolacieho súdu. Je nepochybné, že procesná prípustnosť dovolania žalovaných v zmysle ustanovenia § 239 ods. 3 O.s.p. je vylúčená.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Podľa § 237 O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. pritom nie je založená už tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je

postihnuté niektorou vadou uvedenou v § 237 O.s.p. ale nastáva až vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vadou uvedenou v citovanej ustanovení skutočne trpí.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

So zreteľom na žalovanými 1/ a 2/ tvrdené dôvody prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdení dovolateľiek, že v prejednávanej veci im postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Táto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasledujúcich Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (vyhláseného v Zbierke zákonov Slovenskej republiky oznámením Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 209/1992 Zb.).

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide len v tom prípade, ak išlo o postup nesprávny (z hľadiska zachovania postupu súdu určeného zákonom alebo ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi) a ak sa postup súdu prejavil v priebehu konania.

Podľa dovolateľiek odvolací súd im odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. tým, že neodôvodnil (zmätočne a nedostatočne) svoje meniace rozhodnutie o trovách prvostupňového konania.

Podľa § 167 ods. 2 O.s.p., ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Toto zákonné ustanovenie je potrebné z hľadiska práva na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vykladať a uplatňovať s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napr. rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999, § 26) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Z citovaných článkov ústavy a dohovoru však nemožno vyvodzovať, že dôvody uvedené súdom sa musia zaoberať zvlášť každým bodom, ktorý niektorý z účastníkov konania môže považovať za základný pre svoju argumentáciu (mutatis mutandis I. ÚS 56/01).

Povinnosť súdov rozhodnutia odôvodniť spôsobom uvedeným v § 157 ods. 2 O.s.p. je jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu vyplývajúcich z článku 36 a nasledujúcich Listiny základných práv a slobôd, ktorý predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Stav, kedy rozsudok nespĺňa náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., vo svojich dôsledkoch vedie k tomu, že sa stáva nepreskúmateľným. Otázku náhrad trov konania upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanoveniach § 142 a ďalších. Podľa ustanovenia § 150 O.s.p. súd môže výnimočne, ak sú pre to dôvody hodné osobitného zreteľa, náhradu trov celkom alebo sčasti nepriznať. Úvaha súdu o tom, či ide o výnimočný prípad a či tu sú dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci.

Obsah rozhodnutia odvolacieho súdu zodpovedá týmto zákonným požiadavkám. Odvolací súd, ktorý zmenil uznesenie súdu prvého vo výroku o práve na náhradu trov konania

v zmysle § 220 O.s.p., nahradil svojim rozhodnutím rozhodnutie súdu prvého stupňa. V uvedenom prípade sa musí preto v odôvodnení vysporiadať so všetkými otázkami a námietkami (uvedenými v odvolaní) majúcimi podstatný vplyv na rozhodnutie o trovách konania. Odvolací súd stručne uviedol rozhodujúci skutkový stav, opísal priebeh konania, stanoviská oboch procesných strán k prejednávanej veci, vysvetlil čoho sa žalobcovia odvolaním domáhali a čím v odvolacom konaní argumentovali a uviedol právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Stručne vysvetlil v akých skutkových zisteniach vidí dôvod pre aplikáciu svojou povahou výnimočného ustanovenia § 150 O.s.p. Uviedol, že považuje vzniknutú procesnú situáciu spočívajúcu v nezavinení zastavenia konania žiadnou z procesných strán dôvodom hodným osobitného zreteľa. Prijaté právne závery (dovolací súd sa ich správnosťou nezaoberal) tiež stručne vysvetlil. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam dospel k záveru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a že odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaných.

V tej časti dovolania, v ktorej sa uvádza, že napadnuté uznesenie nezodpovedá súdmi aplikovaným ustanoveniam Občianskeho súdneho poriadku určujúcim predpoklady nepriznania náhrady trov konania, žalované z hľadiska obsahového namietajú, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá

(nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Aj keby teda tvrdenia dovolateľiek o nesprávnom právnom posúdení veci boli opodstatnené, nezakladala by táto okolnosť prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. Posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, by prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Nakoľko prípustnosť dovolania žalovaných 1/ a 2/ nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O.s.p. ani z § 237 O.s.p., odmietol Najvyšší súd Slovenskej republiky ich dovolanie v súlade s ustanovením § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný.

O trovách dovolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p, keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia, pretože žalobcom v súvislosti s dovolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. októbra 2010

JUDr. Rudolf Č i r č, v. r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová